

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIX. Argumentm XVI. ex multiplici ratione Theologica, atque
imprimis ex rationibus octo, spectantibus ad naturalem rerum ordinem, ab
Authore naturæ institutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ciendas esse. Unde Rabbi Moyses, apud Driodonem l. 1. de libert. dicit, quod iustus, licet loquatur cum hominibus, & laboret in his qua necessaria sunt corpori, providet Dominum in conspectu suo semper.

209 Sed & obligationem illam Ethnici Philosophi, videlicet Platonici cum Platone, Peripatetici cum Aristotele, Stoici, Cynici, Megarici, Pythagorici, imò ipsi etiam Epicurei, uno velut ore tradunt, prout adductis expressissimis ipsorum testimoniis pulchre ostendit Doctor Claës in Ethica sua p. 1. cap. 20. & 23. ubi pariter exhibet gravissimas de eadem veritate sententias Senecæ, Plotini, Ciceronis & Epicuræti.

210 De Platonici idem testatur S. Augustinus l. 8. de Civit. Dei c. 9. Aristotelis testimonium videri potest apud ipsum lib. 1. Moral. c. 10.

211 Præterite hinc non possum verba notatu digna Epicuræti apud Arrianum l. 1. c. 16. *Si sani essemus, quid aliud agendum erat, & publicè & privatim, quam Numen celebrandum, & laudandum, & grates persolvenda? Nomen & inter fodiendum, & arandum, & edendum, hymnus hic cantandus erat Deo: Magnus est Deus... Deus, qui manus dederit, qui deglutendi vim, qui ventrem, &c. Si philomela essem, philomela officio fungerer; si olor, olor. Nunc rationis cum sim pariceps, Deus mihi celebrandus est. Hoc meum munus est, &c. Senecæ verba epist. 95. Proponamus oportet finem summi boni, ad quem nitamur, ad quem omne factum nostrum, dictumque respiciat, velut navigantibus ad sidus aliquod dirigendus est cursus.*

CAPUT XIX.

Argumentum XVI. ex multiplici ratione Theologica, atque imprimis ex rationibus octo, spectantibus ad naturalem rerum ordinem, ab Authore natura institutum.

212 **R**ecolenda sunt verba Melliflui Doctoris serm. 2. de verb. Apost. *Non est regnum Dei esca & panis, in medio: Quidquid es, quidquid potes, debes creanti, redimenti, vocanti.* Hæc namque verbis tres assignat rationes fundamentales assertæ à nobis obligationis, rationem utique creationis, redemptionis & vocationis. Ad quas alia reduci possunt. Ad rationem quippe creationis facillè reducuntur rationes petite ex naturali rerum ordine, ab Authore naturæ, seu Creatore instituto. Sicut ad rationem Redemptionis reducitur ratio, quam S. Augustinus serm. 12. in Psal. 118. adducit, ad probandum quòd omnia bona sua iusti ad Deum referre debeant, *quoniam non à seipsis, sed ab illo sunt boni.* Cum in hoc statu boni non fiant, nisi per gratiam Redemptoris.

213 Ad rationem itaque creationis, seu naturalis rerum ordinis, pertinent octo rationes, capite præsentis subjiciendæ. Ad rationem Redemptionis spectant quatuor sequentes, quas

Tom. I.

cap. 20. deducemus. Reliquæ (capite 21. exhibendæ) pertinent ad rationem vocationis.

Primaitaque ratio, petita ex naturali rerum ordine, à Creatore, seu Authore naturæ instituto, est quia omnis amor deliberatus ad Deum finaliter est referendus. Ergo & omne quodcumque agimus. Consequencia bona est: quia omne quodcumque agimus, ex amore aliquo procedit. Antecedens probatur: omnis amor noster deliberatus, vel Dei est, vel creaturæ, ut constat ex dictis lib. 4. n. 21. Vel ergo ex amore finaliter sistente in Deo; & hic sine dubio finaliter refertur ad Deum. Vel ex amore finaliter sistente in creatura, utpote amata finaliter propter se; & hoc est contra naturalem ordinem, à Creatore institutum, secundum quem nulla creatura finaliter amabilis est propter se, sed solus Deus, uti demonstratum est lib. 5. c. 11. Et lib. 6. c. 5. c. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. Et lib. 7. c. 2. & 4. ubi rationibus duodecim, tum philosophicis, tum theologicis, hoc invictè probatum invenies.

Secunda ratio: homini Deus numquam permittit usum potentiarum suarum, non ad finem ad quem eas ipsi dedit. Numquam enim ipsi permittit amare sæculum, voluptates sensuum, pecunias, honores, &c. quia ad hoc ipsi non dedit amandi potentiam. Numquam ipsi permittit fruendis uti, nec frui utendis; quia ad hoc ipsi non dedit potentiam utendi & fruendi. Numquam ipsi permittit rebus uti, nisi propter quòd divinitus instituta sunt, &c. Sed amandi potentiam Deus homini non dedit, nisi ut ipsum amet, & cætera propter ipsum, ut Sancti docent, specialiter Villanovanus l. 6. n. 64. relatus. Et ratio dicat: neque enim servo Dominus instrumenta, neque militi Rex arma porrigit, nisi ut sibi serviat, & militet, five ut illis utatur in obsequium Domini vel Regis sui. Unde nec unquam permittit iis uti cum detrimento obsequii sui. Et hinc omnes *Scripturæ* (teste Augustino serm. 15. inter editos à Sirmondo) *nihil aliud se docent, nisi continentiam ab amore sæculi, ut amor unus currat in Deum.* A quo cursu quia cor tuum impeditur per sæculi amorem, amorem istum numquam permittit Deus. Nec ergo permittit unquam creaturæ propter se finaliter amorem; utpote per quem impeditur cursus amoris in Deum, minus inde amatum, ut idem Augustinus dicit: *Minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.* Denique sicut quæcumque potestas subdito à Rege committitur, eâ lege committitur, ut omnis usus ipsius in Regis committentis obsequium ordinetur; sic dicendum de omni etiam potentia homini à Deo commissa.

Tertia ratio: omnis amor & actus tuus deliberatus, Deo debitus est, tamquam primo, absolutissimo, perfectissimoque rerum omnium principio (si enim arboris fructus

omnes ei debiti sunt, qui arborem plantavit; quanto magis ei, qui & arborem plantavit, & quod plus est creavit, & omnes fructus ipsius immediatissime, perfectissimeque producit? *Si quam igitur cogitationem, si quam dilectionem in alio expendis, si quid aliud cupis, aut sapias, si quid agis, vel meditaris, quod non ipse, aut propter ipsum est, fur es & latro, & alienum est quod prodigis,* ait Villanovanus ibidem. Enim-verò cum ad suum non referuntur Authorem dona Dei, hoc ipso mali, bis mentes, efficiuntur injusti. Augustinus lib. 4. contra Julian. c. 3. Jure ergo creationis omnia bona ad Authorem suum referenda sunt, unde nascuntur. Zozimus & Coelestinus Papa epist. ad Episc. Gall. Eodem jure Dominus l. 3. de Imit. Christi cap. 9. Omnia (inquit) ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi. Sic singula considera, velut ex summo bono manantia: & idè ad me, tamquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda. Omnis quippe effectus referri vult ad causam suam, fluvius omnis refertur ad originem suam. *Quòd si copia aquarum secretis, subterraneisque recessibus incessanter aquora repetunt... cur non etiam spirituales rivi... proprio fonti sine fraude & sine intermissione reddamur?* (ait Bernardus serm. 13. in Cant.) Ad locum, unde exeunt, revertantur flumina gratiarum, ut iterum fluant; remittatur ad suum principium caeleste profluvium. Illi proinde debes, quidquid es, quidquid potes, quidquid operaris, à quo habes esse, & posse, & operari. Nec pro uno vel altero dumtaxat, sed pro omni momento: cum pro omni momento à Deo omnia habeas.

217 Quarta ratio: omnis etiam amor, omnis affectus, omnis actus noster Deo debitus est, tamquam jure creationis conservationisque supremo, absolutissimo, perfectissimoque rerum omnium, potentiarum, actuumque Domino; idèque omnes fieri & referri debent in obsequium ipsius. Cum unaquæque res & potentia in omnibus in quibus subest dominio alterius, ipsi fructificare debeat. Nec ulla res & potentia, tam stricto jure in omnibus subest dominio alterius, quam homo & omnis potentia ipsius subest dominio Dei. Sed & si omnia opera servi, omnesque operum fructus Domino cedere debeant; nullus profectò magis servus alterius, quam homo Dei.

218 Quinta ratio: unaquæque res, adèque omnis actus noster, secundum naturalem rerum ordinem, non minus referri postulat ad finem suum ultimum, à creatura capaci, quam procedere à primo principio suo. Nec finis ultimus creationis & conservationis rerum omnium, minus exigit à creatura capaci, ad se referri omnia, ad se referabilia, quæ per creaturam fiunt; quam primum principium exigit à se produci omnia à se producibilia, quæ per creaturam fiunt. Cum igitur Deus æquè sit finis ultimus, quam primum principium

creationis & conservationis rerum omnium; secundum illud Apocal. 1. *Ego sum alpha & omega, principium & finis*: æquè postulat à creatura capaci (qualis est homo) ad se referri omnes actus suos, ad se referribiles, quam à se produci omnes actus ipsius à se producibiles. Nec ut finis ultimus, magis permittit, actum ullum deliberatum referri ad aliquid extra se, tamquam ad finem, seu positivè, seu negativè ultimum; quam, ut primum principium, permittat actum ullum produci ab aliquo extra se, tamquam à principio, seu positivè, seu negativè primo.

Et confirmatur 1°. sicut necessarium est 219 Deum esse primum principium rerum omnium; ita necesse est Deum esse rerum omnium finem ultimum; ad quem proinde homo referre debet quidquid est, aut habet, quia totum quod est, aut habet, hoc ipsi Deus dedit eo fine ut totum divinæ gloriæ rependat; nihil enim alio fine aut conditione Deus homini donare potest, sicut nihil alio fine creare vel operari potest. Quia omnia quæcumque donat, vel agit, sicut donat & agit perfectissime, sic donat & agit propter finem perfectissimum, qui est solus Deus. De quo propterea scriptum est: *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus.*

Confirmatur 2°. secundum Philosophum 220 2. Physic. textu 89. & Angelicum Doctorem 1. p. q. 62. a. 8. & q. 82. a. 1. finis se habet in appetibilibus & operabilibus, sicut principium in speculabilibus. Igitur ad finem ultimum reduci debent appetitus omnes, & operationes, sicut ad primum principium conclusiones omnes.

Confirmatur 3°. quia idem esse debet 221 finis amantis hominis, in omni amore suo deliberato, qui fuit Dei creatantis & dantis ipsi amandi potentiam; utpote quæ uti non debet, nisi ad finem, ad quem ipsi data est.

Sexta ratio: nullum est momentum, nullus 222 in nobis actus, quo non fruamur beneficiis Dei, continuâ suâ dilectione nos, potentiaque nobis datas conservantis, ad omnemque actum nostrum, saltem non malum, prævio influxu suo nos moventis, adjuvantis, & ad opus bonum dirigentis: nullum est ergo momentum, nullus actus, quo non postulat gratitudinem nostram, gratiasque, laudes, & reciprocum amorem in omni actu nostro deliberato ipsi rependendo, vivendoque & movendo nos propter ipsum, sicut vivimus, movemur, & sumus per ipsum. Idè ergo Apostolus Coloss. 3. ait: *Omne quodcumque facitis... omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi, gratias agentes Deo & Patri per ipsum.* Et 1. Thessalon. c. 5. *In omnibus gratias agite. Hac est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis.*

Septima ratio: quisquis habet esse ad imaginem & similitudinem Dei, quandocumque deliberatè agit, agere debet ad imaginem & similitudinem Dei (cum esse sit propter ope-

rati, & tale esse propter taliter operati) sed homo habet esse ad imaginem & similitudinem Dei, qui universa propter se & gloriam suam operatur.

224 **O**ctava ratio: eum ordinem naturæ Author in rebus instituit, ut velit unamquamque rem, secundum modum naturæ suæ proportionatum, indefinenter tendere in centrum suum. Ad hoc namque manifestandum, eum rebus omnibus, etiam inanimatis, naturalem instinctum indidit, per quem indefinenter tendunt in centrum suum; ipsumque hominem sic creavit, ut inquietum sentiat cor suum, donec requiescat in centro suo. Sed solus Deus est centrum hominis; utpote in quo solo cor ipsius quietem invenire potest, prout experientia docet. Indefinenter ergo, atque ad eum in omni actu & amore suo, tendere debet in Deum. Agiturque proinde contra ordinem, ab Authore naturæ institutum, dum deliberatè vult per amorem requiescere in aliquo extra Deum, non ultra tendendo in Deum, centrum suum. Quemadmodum enim Deus unamquamque rem naturalem indefinenter tendere vult in centrum suum, per instinctum naturæ suæ proportionatum; sic hominem ratione & voluntate præditum, indefinenter tendere vult in centrum suum, per rationem & voluntatem naturæ suæ proportionatam.

CAPUT XX.

Argumentum XVII. ex rationibus quatuor, petitis ex titulo redemptionis.

225 **S**I omnes actus nostri deliberati, titulo creationis, sint Deo debiti, ad Deumque referendi; multo magis titulo redemptionis.

Nona ergo assertæ obligationis ratio est, quia nihil magis dignum & justum, nihil magis conforme regulis æquitatis & gratitudinis, nihil magis omni jure debitum, quam ut homo redemptus, & tanto pretio redemptus, se totum, suaque omnia, potentias & operationes omnes, totamque vitam, & omnem illius partem, talis ac tanti Redemptoris impendat amori, honori, obsequio & laudi, qui se totum, totamque vitam suam, & totum pretiosum sanguinem impendit homini redimendo. *Foris enim contra rationem, quod Deus semetipsum nobis totum daret, & quod cor nostrum & amor foret divisus, ait Catechismus Senonensis lect. 5. atque, ut Bernardus ait Serm. 20. in Cantica, si totum me debeo pro me factis, quid addam jam pro refectis, & refectis hoc modo? Non enim tam facile refectus, quam factus. Siquidem qui me tantum & semel dicendo fecit, in reficiendo profecto & dixit multa, & gessit mira, & pertulit dura; nec tantum dura, sed & indigna... In primo opere me mihi dedit; in secundo se. Datus ergo, & redditus, me pro me debeo, & bis debeo. Quid Deo retribuam pro se? Nam etiamsi me milies rependere possem, quid sum*

ego ad Deum? Proinde si titulo creationis homo Deum diligere tenetur ex omni quod est, quod scit, quod potest (ut ibidem Bernardus ait) multo magis titulo redemptionis, talisque & tantæ redemptionis. Unum est quod me plus his omnibus (aliis beneficiis) accendit, urget, movet & promovet ad te in omnibus diligendam (ait Author lib. de dilig. Deo apud August. to. 6.); super omnia, inquam, amabilem te mihi reddit, ô bone Jesu, ignominiosissima & amara mors, quam sustinisti, opus nostræ redemptionis. Hoc solum omnino totam vitam nostram, totum laborem nostrum, totum obsequium nostrum, amorem denique nostrum facile sibi vindicat totum. Totus eram in morte (ait ibidem Author Soliloq. c. 18.) totum me reficisti... Totum me liberasti, ut totum me possideres. Totum me reficisti, ut totum me rehabereres... Igitur... vivat, jam non mihi, sed tibi, tota vita mea. Vide quæ dixi lib. 6. c. 7. per totum.

Decima ratio: per opus redemptionis, nos 226 sibi toros, velut servos emptitios, Redemptor acquisivit, juxta illud 1. Cor. 6. *Non estis vestri: empti enim estis pretio magno. Quemadmodum ergo servus emptitius, modico licet emptus pretio, nullo momento sibi vivere debet, sed Domino, seu emptori suo: à fortiori nos, tanto pretio empti, nullo momento nobis vivere debemus, sed Domino & Redemptori nostro, prout Apostolus 2. Cor. 5. absolutè, & sine ullius momenti, temporis vel operationis exceptione concludit, dicens: Pro omnibus mortuus est Christus, ut qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est. Et Rom. 14. Nemo nostrum sibi vivit, & nemo sibi moritur, nemo sibi manducatur, nemo sibi bibit, nemo sibi quidquam aliud facit. Sive enim vivimus, sive manducamus, sive bibimus, sive aliud quid facimus, Domino vivimus; sive morimur, Domino morimur, Domino manducamus, &c. Sive ergo vivimus, sive morimur, sive manducamus, &c. Domini sumus. In hoc enim Christus & mortuus est, & resurrexit, ut & mortuorum, & viventium, & manducantium, & aliud quodcumque facientium sit Dominator, sicut in vita & morte, sic in omni nostra operatione. Et 1. Thessal. 5. Christus mortuus est pro nobis, ut sive vigilemus, sive dormiamus, (id est, in omni quod facimus) simul cum ipso (id est, vitâ ipsius) vivamus.*

Undecima ratio: sicut ad hoc Christus in- 227 carnatus & mortuus est, ut nos sibi totaliter acquireret; sic & ad hoc divinissimum amoris seu Eucharistiæ Sacramentum instituit, ut scilicet ipsi totaliter, & propter ipsum viveremus, prout in Evangelio ipse testatur, dicens: *Sicut... vivo propter Patrem: & qui manducatur me, & ipse vivet propter me. Joan. 6. Christus autem omni momento & operatione vivit propter Patrem. Igitur & Christum manducans, omni momento & operatione vivere debet propter Christum; utpote qui simpliciter,*